

Ahogyan én láttam

Gondolatok az erdész természetvédelmi konferencia szakmai bemutatója kapcsán

Az utóbbi tíz évben, és minden bizonnyal az elkövetkező évtizedekben is a szakmánk egyik legfontosabb kérdése lesz, hogy a társadalom velünk szemben támasztott egyre általánosabb igényét, a természet szerinti (természetközeli, természetkímélő) erdőgazdálkodást a gyakorlatban milyen módon tudjuk majd megvalósítani.

Az elmúlt évtized elején igen nagy kritikát kaptunk mi, erdészek, a vágásos, iparszerű, sokszor bizony jelentős tájképi változást is előidéző erdőgazdálkodásunkért. Az ún. zöld törvények, az erdőről, a vadásatról és a természet védelméről kiadott törvények a heves vitákat ugyan partok közé szorították, de a megvalósítás pontos módja, a kezelési tervek még sokáig vártak magukra. Sokan éreztük úgy, hogy a természetvédelem részéről elhangzó korlátok és igények igen sokszor megfoghatatlannak vagy megvalósíthatatlannak. Hittük, hogy részünkről minden rendben van, tartamosan gazdálkodunk, hisz évről évre ugyanannyi fát tudunk az erdőből kitermelni. Igazunkat hangoztattuk még a tuskótolások mellett is, a soros és elegyetlen erdősitésekben is, mondván, majd eltűnnek a sorok és a tuskótolás is összerogyik egyszer. Volt köztünk olyan is, aki a tuskótoláson megjelenő

akácokban a „sávosságot” is kedvezőnek látta. A természetvédelem néhány képviselője pedig új utakra, módszerekre akart bennünket megtanítani, pl. a kocsányos tölgyek kiscsoportos természetes felújításaira, kerítés és vegyszer nélkül.

Ez utóbbi „élmény” késztetett arra, hogy a Fagazdasági Híradóban, 1997-ben a kaszói konferenciáról tudósítva egyszer a természetvédelem tulajdonában lévő erdők kezelését megismerni. Nos, most erre is sor került. A Duná-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság ma már 7000 hektár nagyságú erdőt, egy erdészetenagyságnyi területet gondoz. Mit is láttunk, hallottunk most Barcson?

Először a Patkó Bandi fája mögötti vágásterület felújításáról hallhattunk elképzeléseket, igényeket. A szigorúan védett területen egy 59 éves akác került (végre!) letermelésre, hisz már majdnem összerogyott. A kérdés a felújítás módja és a költsége volt. A 6-os főút miatt, a látvány kedvéért még a mogyorófákat is meg kellett hagyni. A védettség miatt sem vegyszerezni, sem tuskózni nem szabad, hogyan lehet akkor az átalakítást hathatósan megoldani? A különleges helyzetben mégiscsak vegszerrel kellene a szedret eltávolítani, és ősszel makk-

vetéssel elvégezni a felújítást, vagy esetleg nagyméretű csemetével és vegyszer nélkül? Jót vitatkoztunk arról is, hogy a homokdombon vajon a tölgy erre a legmegfelelőbb fafaj? Néhányan a talajra tekintve a természet akaratát láttuk a cipőnk alatti tölgytagoncokban. Jut eszembe, talán a Patkó Bandi fája sem a vízparton áll. Egyébként, de jó lett volna, ha legalább erre a konferenciára egy táblát kapott volna ez a csodálatos és 1942 óta védett fa!

A második állomásunk az ősbörökás volt, ahol bizony a természetes szukcesszió már a börökákat veszélyezteti, az erdőfenyő a gyorsabb növekedése révén már bezárult a börökák felett, azok létét veszélyeztetve. A természetvédő kollégák igen elismerésre méltó módon, nagy körültekintéssel adnak teret a börökáknak és a tölgyeknek, a fenyők és a meggyek kitermelésével. Munkájuk révén minden bizonnyal megmarad az, amiért védett lett ez a terület, a börökás.

A harmadik állomás a hatos főút melletti tavaly leégett fenyőerdő helyén lévő ideai nyír első kivétel volt. Itt szinte magunkat hallottam *Leboczky István* szájából: a területet nem szabad bekeríteni a főút miatt, a vadállomány magas, a nyírcsemetéket a kertbarátok hazaviszik, a

cserebogár-fertőzöttség és a várható pajorkár igen magas. A nyíreket és a tölgyeket a könnyebb ápolás miatt sorba kellett ültetni és vetni, ez nem probléma, hisz a sorok néhány éven belül úgyis eltűnnek a természet által beszóródó újulat és a természetvédők által beültetendő cserjék miatt. Felvetésemre, miszerint ezen a frekventált, a nagyközönség által erősen látogatott területen több türelem, több természetesség kellene a természetvédelem részéről, a válasz az volt, hogy rájuk is vonatkozik az erdőtvény és a befejezési határidő ketyeg. Hát akkor megérkezünk oda, ahol az erdészek vannak! Ez a valós élet, ez az erdőgazdálkodás 2001-ben, legyen az természetvédelmi, vagy részvénytársasági gyakorlat, a szaktudáson és a jó szándékon kívül alapvetően a pénzügyi lehetőségek a meghatározóak.

A továbbiakban hallhattunk a kései meggy elleni küzdelem lehetőségeiről a nemzeti park területén belül. Természetvédők kollégáink még a gyomirtó szerek bevetését is elképzelhetők tartották, én meg a régi jól bevált mechanikai eszközöket, sarlót, kapát emlegettem. Remélem, legalább az ottani erdészeti gyakorlat nélkülözi majd a vegyszerek használatát. Láthattuk még a Barcsi Erdészet tuskózás utáni, igen jó fejlődésű mesterséges erdőfelújításait, ahol annyi utalt a természetességre, hogy a kiemelt tuskókat nem láttuk, ugyanis azt el kellett onnét hordani.

Akkor és azóta is sokat töprengtem azon, hogy nem vagyok, voltam-e túl szigorú a természetvédelem területén tevékenykedő kollégákkal, akik közül jó párral még szakmai barátság is összeköt. Hiszen az elmúlt 10–12 évben, különösen a konferenciák során, de a napi munka során többekkel sikerült tisztázni, hogy mindnyájan az erdő javát kívánjuk szolgálni.

Azt gondolom, hogy a természetvédelem a gazdálkodása során most találkozik azokkal a pénzügyi vonalról adódó kötétségekkel, amelyek nekünk „gazdálkodó” erdészeknek a napi gyakorlatot jelentik. Mindezt ismerve én mégis azt hiszem, hogy a nemzeti park területén bármilyen kezelésű erdőben mindenképp természetközeli eljárásokra van szükség, az ezekhez szükséges pénzügyi fedezet előteremtésében pedig közre kell működniük. A szakmai eljárások területén szerzett tapasztalatainkat pedig rendszeresen ki kell cserélnünk úgy, ahogy ezt a barcsi találkozón is tettük.

Horváth József
(SEFAG Híradó)

Fotó: Detrich Miklós

Erdő és víz

A Dráva Völgye Középiskola volt a házigazdája az OEE Kaposvári Helyi Csoportja május 7-i rendezvényének, ahol dr. Papp Tivadar, a Mecseki Erdészeti Rt. vezérigazgató-helyettese tartott előadást a szép számmal összegyűlt szakembernek, érdeklődőnek. Az előadó kedvenc témája az erdő és a víz. A vízbáztartás változásának hatása a Dráva menti erdőkre című előadásából ez a kötődés, valamint a táj alapos ismerete is megmutatkozott.

A történelmet is érdemes itt faggatni – mondta az előadó –, és megtudtuk, hogy Mária Terézia idején készült az első térkép a térségről fáradságos munkával, hiszen a távolságokat akkoriban még gyalog lépték le a terepen. Ezzel egyidejűleg történt meg az erdők, vizek első rögzítése is. A telfa (tölgy), kőris, nyír, fűz, éger, feketenyár voltak a jellemző fajok, de a bükk is őshonos faj volt itt.

Sajnos a Dráva 1780-ban kezdődő szabályozása, amely csak a vízelvezést és nem a vízgazdálkodást szolgálta, felborította az ártér ökológiai egyensúlyát. Az árkokkal átvágott vízzáró réteg miatt a területen bekövetkező gyors vízszint-

csökkenést a fák gyökérzete nem tudta követni. A Dráva vízszintje 1,5 méterrel alacsonyabb az ideálisnál, a holtágak vízutánpótlása megszűnt, ezek folyamatosan száradnak ki, magával vonva a növényzet pusztulását is.

Meg lehet-e állítani a mai állapot további romlását, tehetjük fel a kérdést. Mivel az édesvíz egyre inkább stratégiai fontosságú lesz, talán a politikai döntések is ebbe az irányba fognak mutatni. A területen dolgozó szakember feladata apró lépésekkel javítani a terület vízgazdálkodását. Ilyen lehet a partél közeli duzzasztás a folyó mélyülésének megállítására, a meglévő csatornák összekötése, helyi duzzasztások az élő vízfolyás elősegítésére.

A diaképekkel színesített, magas szakmai színvonalú előadást – mint ez a hozzászólásokból, kérdésekből is kiderült – a hallgatóság élénk érdeklődéssel és tetszéssel fogadta, ami azt mutatja, szükség és igény van a gazdálkodói térségük mindennapjaival, gondjaival és sikereivel foglalkozó további hasonló rendezvényekre, tapasztalatcserekre.

Bálint László
(SEFAG Híradó)

„Emléül mindazoknak, akik munkájukkal és szaktudásukkal szolgálták a Zempléni erdőket” – áll az itt látható emlékmű márványtábláján, melyet az OEE helyi csoportja állított a millennium emlékére 2001-ben

Fotó: Északerdő Rt.